

بازگشایی دانشگاه‌ها همراه با افزایش فشار و محدودیت‌ها برای دختران دانشجو

MCRI
Women
committee

آوریل ۲۰۲۲

کمیسیون زنان شورای ملی مقاومت ایران

گزارش ماهانه

بازگشایی دانشگاه ها همراه با افزایش فشار و محدودیت ها برای دختران دانشجو

در هفته های آغازین سال ۱۴۰۱ هم زمان با بازگشایی دانشگاه ها پس از دو سال، خبرهای منتشر شده حاکی از وارد کردن فشارهای هر چه بیشتر به دختران دانشجو توسط حراست دانشگاه ها بود. این فشارها در ابتدای ماه اردیبهشت منجر به اعتراضات پی در پی دانشجویان در دانشگاه های تهران و تبریز شد.

موضوع فشار بر دانشجویان در ادامه سرکوب و فشار فزاینده بر زنان و دختران ایران به دستور ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور رژیم ملایان است.

در تاریخ ۱۴ فروردین ۱۴۰۱ هم زمان با بازگشایی حضوری دانشگاه ها در ایران مسئولین حراست دانشگاه تهران به دختران دانشجو برای پوشیدن مقنعه فشار وارد کردند.

در تاریخ ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱ محمد علی زلفی گل وزیر علوم و آموزش عالی رژیم، در واکنش به اعتراضات دانشجویان در مورد حجاب دختران دانشجو و برخورد حراست دانشگاه، با تأیید خط سرکوب در دانشگاه ها اظهار داشت، «باید تلاش کنیم آزادی را در قالب قانون بپذیریم!» وی افزود: «دانشجویان باید از قوانین دانشگاه تبعیت کنند.»

وی سرکوب را وجه دیگری از قوانین خواند و گفت: «اگر افرادی از این قوانین تبعیت نکردند، طبق قانون باید مجاب شوند که.. باید چه از نظر رفتار فردی، رفتار جمعی و بیان، چه از نظر پوشش ضوابط را رعایت کنند.» (خبرگزاری حکومتی مهر - ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱)

پیش از این ابراهیم رئیسی در یک سخنرانی در استان خراسان رضوی بر ضرورت سرکوب زنان با روشهای مختلف تأکید کرد و گفت: «قریب ۲۸ دستگاه در موضوع عفاف و حجاب مسئولیت دارند.» (خبرگزاری حکومتی مهر - ۱۲ فروردین ۱۴۰۱)

تظاهرات اعتراضی دانشجویان علیه اقدامات سرکوبگرانه

در تاریخ ۴ اردیبهشت ۱۴۰۱ صدها تن از دانشجویان دانشگاه علم و صنعت در برابر زورگویی های حراست دانشگاه دست به اعتراض زدند. دانشجویان در مقابل ساختمان حراست دانشگاه تهران تجمع کردند و شعارهای اعتراضی سر دادند:

«حراست پلیسی نمی خواهیم، حراست آلت دست قدرت»، «نترسید نترسید ما همه با هم هستیم.»

دختران دانشجو روی دستنوشته های خود نوشته بودند: «خوابگاه دختران یه بندی از زندان»، «دانشجو زنده است»، «دانشگاه پادگان نیست» و «دانشگاه پلیسی نمی خواهیم نمی خواهیم.»

یکی از دانشجویان معترض در دانشگاه علم و صنعت در جمع دانشجویان گفت: «دو هفته از بازگشایی دانشگاه بیشتر نگذشته که گشت ارشاد، دخالت در پوشش، کنترل افراد در خوابگاه و دست آخر هم ضرب و شتم یک دانشجو به خاطر اعتراض به این وقایع را شاهد بودیم. حالا اما دانشجویان علم و صنعت با این تجمع پاسخ دادند، دانشگاه پادگان نیست!»

در همین روز دانشجویان دانشگاه تهران نیز حوالی ساعت ۲ بعد از ظهر رو به روی کتابخانه مرکزی این دانشگاه گرد هم آمدند. از همان ابتدا تعداد زیادی از نیروهای لباس شخصی حراست در گوشه و کنار

دانشگاه و کتابخانه مرکزی با هدف ایجاد رعب و وحشت و پیشگیری از تجمع اعتراضی دانشجویان مستقر شده بودند. جمعیت دانشجویان معترض به سوی پردیس هنرهای زیبا حرکت کرده و در مسیر تظاهرات شعارهایی از جمله: «نه پادگان نه بنگاه درود بر دانشگاه»، «حراست دانشگاه شعبه گشت ارشاد»، «فقر و فساد گرانی حجاب شده اجباری» و «خوابگاه دخترانه زندانه زندانه» و ... سر دادند.

در این تظاهرات نیروهای لباس شخصی و حراست قدم به قدم به دنبال دانشجویان معترض بودند تا این جمع اعتراضی را بر هم زده و سرکوب کنند. اما دانشجویان کوتاه نیامدند.

در نهایت فشارهای لباس شخصی و حراست بر دانشجویان بیشتر شد و شروع به عکسبرداری و فیلمبرداری و تهدید کلامی دانشجویان کردند تا با این اقدامات به پرونده سازی علیه دانشجویان دست بزنند.

در تاریخ ۷ اردیبهشت ۱۴۰۱ نیز دانشگاه علوم پزشکی تبریز در اعتراض به حراست، بازرسی حجاب مقابل خوابگاه های دخترانه و نیز فضای امنیتی در دانشگاه دست به تجمع زدند.

این تجمع اعتراضی در شرایطی شکل گرفت که صبح همان روز نیروی حراست راه را برای دو تن از دانشجویان دختر در برابر خوابگاه دخترانه سد کرده و مانع عبور آنها از آنجا شدند.

اقدامات سرکوبگرانه علیه دختران دانشجو

دو هفته پس از حضوری شدن آموزش در دانشگاه ها، دانشجویان از اقدام بی سابقه راه اندازی گشت ارشاد موتوری در دانشگاه های امیرکبیر و تهران خبر دادند. گشت موتوری درباره حجاب و همچنین کنار هم نشستن دختران و پسران به دانشجویان تذکر می دهد و شماره دانشجویی آنان را یادداشت می کنند. (خبرگزاری حکومتی انصاف نیوز - ۲ اردیبهشت ۱۴۰۱)

مأموران حراست دانشگاه هنگام ورود دختران به دانشگاه سخت گیری می کنند. یکی از دختران در این مورد گفت که دختران ساکن خوابگاه را مجبور به بازگشت به خوابگاه و تعویض مانتوهای خود کردند. (خبرگزاری حکومتی انصاف نیوز - ۲ اردیبهشت ۱۴۰۱)

مأمور حراست یکی از دختران را وادار کرده که زیپ پالتویش را باز کند تا لباس زیر پالتو را ببیند. بهانه مأمور حراست این بوده که اگر این دختر در دانشگاه پالتو را در بیاورد آیا لباس زیر پالتو مناسب است یا خیر!! مأموران ابتدا مانع ورود این دانشجو به دانشگاه شدند و سپس گفته اند چون لباس زیر پالتو کوتاه است حق ندارد در دانشگاه پالتویش را در بیاورد. (بیانیه انجمن اسلامی دانشجویان علم و صنعت - ۳۱ فروردین ۱۴۰۱)

سخت گیری های حراست دانشگاه علم و صنعت در مورد حجاب دختران و نحوه عبور و مرور دختران دانشجو منجر به اعتراضات گسترده دانشجویان این دانشگاه شد.

در گزارشات دانشجویان همچنین موارد متعددی از تذکر حجاب به دانشجویان و ثبت کارت دانشجویی آنان آمده است. برخی از دانشجویان دانشگاه تهران در توییتر از نمونه های این فشارها پرده برداشته و نوشته بودند که اجباری شدن مقنعه و ضبط کارت دانشجویی دانشجویانی که مقنعه به سر نمی کنند یکی از این موارد است.

خوابگاه دختران بندی از زندان است

در جدیدترین آیین نامه های برخی دانشگاه ها ساعت مجاز ورود و خروج شبانه خوابگاه دختران را تا اذان مغرب کاهش داده اند که رسماً امکان حضور دانشجویان دختر در شهر و دانشگاه بعد از اتمام ساعت کلاسها را سلب می کند.

اگر یک دختر دانشجو در ساعت مقرر تعیین شده از جانب دانشگاه در خوابگاه حضور نداشته باشد باید فرمی به نام تأخیر پر کند و در آن ذکر کند در چه ساعتی و به چه دلیلی دیر به خوابگاه آمده است.

مسئولان خوابگاه از بین فرم های پر شده با خانواده گروهی از دختران تماس می گیرند. در بسیاری از این موارد این تماس ها منجر به ایجاد تنش بین خانواده و دختر دانشجوی آنها شده و بعضاً حتی ادامه تحصیل برای دختران دانشجو را با مشکل مواجه کرده است.

بسیاری از دختران دانشجو به دلیل هزینه های تحصیل مجبور هستند کار کنند. یا همچنین برای استفاده از امکانات کتابخانه ای ناگزیر هستند که بعد از ساعت مقرر به خوابگاه بیایند. در بسیاری موارد دختران مجبور می شوند شب را در خیابان ها سپری کنند تا نیاز نباشد که فرم ثبت تأخیر را پر کنند.

یکی دیگر از اقدامات مسئولان دانشگاهی مهر و موم کردن پنجره های خوابگاه های دخترانه ای است که به سمت محیط شهری باز می شود. آنها این پنجره ها را به طرق مختلف از جمله زدن رنگ تیره به شیشه یا جوش دادن ورق های فلزی جلوی پنجره ها می پوشانند تا مبادا دختران در این محل که بیشتر شبیه به زندان است با محیط شهری ارتباط داشته باشند.

در برخی از خوابگاه ها مأموران زن نیز هر شب به بهانه حضور و غیاب به تک تک اتاق های خوابگاه سرکشی می کنند. این نگرهبان زن حتی به پوشش دختران در داخل خوابگاه نیز ایراد می گیرند. همچنین در قسمت های فضای باز و حیاط خوابگاه دختران دوربین های مدار بسته قرار دارد. به این ترتیب مسئولان دانشگاه وارد حریم شخصی زندگی هزاران دختر دانشجو می شوند و از آنها آرشو تهیه می کنند.

دانشجویان علم و صنعت روز ۳۱ فروردین در بیانیه اعتراضی به این اقدامات نوشتند: «دانشگاه پادگان نیست و خوابگاه نیز زندان نیست». در این بیانیه به اقدامات حراست و سرپرستان خوابگاه های دختران، موارد تذکر حجاب و تهدید به پرونده سازی، دخالت در پوشش در هنگام ترک خوابگاه و ضبط غیرقانونی کارت دانشجویی اعتراض شده بود. در

این بیانیه دانشجویان تأکید کردند که «برخوردهای انضباطی مکرری که خارج از شأن دانشجویان است و کرامت انسانی آنان را لگدمال می کند صورت گرفته و باعث بروز نگرانی و خشم دانشجویان شده است.»
پیش از این بیانیه اعتراضی نیز دانشجویان دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران در نامه ای سرگشاده به رئیس این دانشگاه درباره برخوردهای سلیقه ای با پوشش و حجاب دانشجویان انتقاد کرده بودند.

یک یادآوری از گذشته - کودتای فرهنگی و تعطیلی دانشگاه ها

سابقه رویارویی بین دانشجویان و رژیم دیکتاتوری مذهبی آخوندی به ۴۳ سال قبل و همان سال های اول بعد از انقلاب برمی گردد.

دانشگاه های ایران همواره مرکز مخالفت با رژیم های دیکتاتوری شاه و شیخ و مهد آزادیخواهی بوده اند. دانشگاه که در انقلاب ضد سلطنتی نقشی فعال داشت، پس از انقلاب، مکانی برای تبادل نظر و فعالیت های مسالمت آمیز سیاسی نیز به شمار می رفت.

هدف جا انداختن آزادی‌های سیاسی و برگرداندن کلاس‌های درس به مجرای آکادمیک خود بود. اما با حمله پاسداران و کمیته چپ‌های مسلح و چماقداران ارتجاع به خواست خمینی به دانشگاه و «کودتای فرهنگی» این اهداف ناموفق ماند.

اقدامات سرکوبگرانه اخیر رژیم در دانشگاه‌ها، یادآور توطئه تعطیلی دانشگاه‌ها در همین ایام در سال ۱۳۵۹ می‌باشد.

خمینی که به مناسبت‌های مختلف فضای آن زمان جامعه را علیه گروه‌های اپوزیسیون تهییج می‌کرد، یک بار گفت «هرچه فساد در جهان است از همین دانشگاه‌هاست.» وی در سخنرانی خود در روزهای پایانی فروردین ۵۹ حکم نهایی را داد.

روز ۲۸ فروردین ۵۹، اولین حمله توسط بسیجی‌ها و چماقداران به دانشگاه تبریز صورت گرفت. و سپس در ۳۰ فروردین ۱۳۵۹، ابوالحسن بنی‌صدر رئیس‌جمهور وقت رژیم، فرمان حمله به دانشگاه را صادر کرد و بدین ترتیب پروژه «انقلاب فرهنگی» که در واقعیت کودتایی علیه دانشگاه و دانشجویان مجاهد و مبارزش بود آغاز شد.

این حمله با کشمکش‌های بسیار و خونریزی و اعمال خشونت همراه شد. شمار کشته‌ها و زخمی‌های دانشگاه‌ها در ۴ روز (۲۹ فروردین تا اول اردیبهشت) طبق گزارش روزنامه انقلاب اسلامی اول اردیبهشت ۱۳۵۹ چنین بود: «دانشکده بابل ۳۰ زخمی، دانشگاه شیراز ۳۱۰ زخمی، دانشکده تربیت معلم تهران ۱۰۰ زخمی، دانشگاه مشهد ۴۰۰ زخمی و یک کشته، دانشگاه تهران ۴۹۱ زخمی و ۳ کشته، دانشگاه جندی‌شاپور ۷۰۰ زخمی و ۵ کشته، دانشگاه سیستان و بلوچستان ۵۰ زخمی و یک کشته، دانشگاه گیلان ۷ کشته و صدها زخمی و...»

سرانجام بعد از یک هفته درگیری، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی سراسر کشور به مدت سه سال تعطیل شدند. بسیاری این تعطیلی را یک «فاجعه آموزشی» دانسته‌اند.

هدف از این تعطیلی دانشگاه‌ها که مورد حمایت خمینی و سایر سردمداران رژیم آخوندی بود، تصفیه دانشگاه‌ها از دانشجویان مخالف و فعالان سیاسی بود که با ولایت فقیه و حاکمیت مطلقه او مخالف بودند. برای این کار تیم‌های تحقیق تشکیل شده و در طول سه سال به بررسی سوابق تمامی استادان دانشگاه و دانشجویان پرداختند.

صدها تن از اساتید دانشگاه‌ها به جرم این که طرفدار حکومت نیستند از دانشگاه اخراج شدند. آنها سرمایه‌های مملکت بودند که از بهترین دانشگاه‌های آمریکا و اروپا فارغ‌التحصیل شده بودند. و از این بابت شوک عظیمی به پیکر دانشگاه وارد گردید.

به عبارت دیگر، تعداد استادان و هیات علمی دانشگاه‌ها از ۱۶۸۷۷ نفر در سال ۱۳۵۹ به ۸۰۰۰ نفر در سال ۱۳۶۱ کاهش یافت که نشان دهنده تصفیه بیش از ۵۰ درصد کادر علمی دانشگاه‌ها می‌باشد.

بیش از ۵۷۰۶۹ نفر از دانشجویان به دلیل هواداری از گروه‌های مخالف از دانشگاه اخراج و از تحصیل محروم شدند. از ۱۲۰ هزار قربانیان اعدام‌های سیاسی در ایران در دهه ۶۰، ۴۰ درصد را دانشجویان مخالف که اکثراً از هواداران سازمان مجاهدین بودند را تشکیل می‌دادند که بسیاری از آنها دختران و پسران دانشجویی بودند که در سال ۵۹ در جریان «انقلاب فرهنگی» دستگیر و زندانی شده بودند. زنان و دختران دانشجو با پرداخت سهم بزرگی از ۱۲۰ هزار شهید مقاومت علیه خمینی و رژیم دیکتاتوری مذهبی او نقش برجسته‌ای در مقاومت ایفا کردند.

در طول دوران به اصطلاح «انقلاب فرهنگی» و در واقع کودتای فرهنگی خمینی پاره‌ای اقدامات جهت اسلامی کردن موسسات آموزش عالی اعمال گردید. از جمله با ایجاد سهمیه بسیج تلاش بسیاری انجام شد تا نیروهای حامی خمینی را وارد دانشگاه کنند. همچنین در مدارس که هنوز مختلط بودند جداسازی جنسیتی اعمال شد. اجباری کردن پوشش اسلامی در مدارس و دانشگاه‌ها، ممنوع کردن تحصیل بانوان در بعضی رشته‌ها و بازبینی کتاب‌های درسی و زدودن عکس‌های زنان بی‌حجاب از این کتاب‌ها در طول این سال‌ها از جمله این اقدامات بوده است. در سال ۱۳۶۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی رژیم محدودیت‌هایی بر سر تحصیل زنان در رشته‌های مهندسی، علوم، فناوری، و کشاورزی وضع نمود.

رژیم خمینی در هنگام بازگشایی دانشگاه‌ها، ۵۰ درصد سهمیه پذیرش دانشگاه را به دانشجویان بسیجی اختصاص داد تا فضای دانشگاه را به کنترل خود در آورد. با این حال جنبش دانشجویی دوباره سر بلند کرد و در سالهای ۱۳۷۸ و ۱۳۸۸ و بعد از آن شاهد بودیم که دانشگاه مرکز اعتراض و خیزش و قیام علیه رژیم شد.

۴۳ سال بعد از توطئه «انقلاب فرهنگی» دانشگاه همچنان «دغدغه» رژیم آخوندی است.

روز ۶ اردیبهشت ۱۴۰۱، خامنه‌ای ولی فقیه رژیم آخوندی در دیداری با دانشجویان بسیجی نسبت به فضای دانشگاه ابراز نگرانی و اعتراف کرد که مراکز علم و دانش همواره کانون چالش برای رژیم بوده اند.

شایان ذکر است که رژیم آخوندی روز ۵ اردیبهشت، دو دانشجوی نخبه دانشگاه صنعتی شریف، علی یونسی و امیرحسین مرادی را به جرم هواداری و فعالیت به نفع مجاهدین هریک به ۱۶ سال زندان محکوم کرد. آنها از ۲۲ فروردین ۱۳۹۹ در زندان و در انفرادی و زیر شکنجه قرار داشتند تا اعترافات اجباری از آنها گرفته شود. آنها در طی این دو سال اجازه ملاقات با وکیل و هرگونه تماسی با خانواده خود را نداشتند.